

STRATEGIPLAN FOR MILJØTILSKOT I LANDBRUKET 2020 - 2024

BREMANGER KOMMUNE

1 INNHALD

Samandrag	4
2 Innleiing og bakgrunn	5
3 Saksgang – høyring og godkjenning.....	6
4 Utfordringar	6
4.1 Jordbruk	6
4.2 Skogbruk	7
5 Målsetjingar for bruk av miljøtilskota.....	7
6 Strategiar for spesielle miljøtiltak i jordbruket	8
6.1 Områdetiltak	8
6.2 Gjerdehald og rydding av beite	8
6.3 Skjøtsel av kystlynghei.....	9
6.4 Ureining.....	9
6.5 Erosjon, elveforbygging.....	9
6.6 Gamle ferdselsårar	9
6.7 Kulturminne	9
6.8 Kulturmiljø.....	10
7 Drenering	10
8 Tilskot til tiltak i beiteområde	10
8.1 Prioriteringar for 2020 og åra framover	11
9 Strategiar for nærings- og miljøtiltak i skogbruket	11
9.1 Tilskot til skogkultur	11
9.1.1 Tilskotssatsar	12
9.1.2 Suppleringsplanting	12
9.1.3 Tilskot til tettare planting	12
9.1.4 Forsømt ungsogpleie.....	13
9.2 Tilskot til bygging og ombygging av skogsvegar	14
9.2.1 Vegstandard	14
9.2.2 Prioritering.....	14

9.2.3	Vilkår for tilskot	16
9.2.4	Resultatkontroll	16
9.3	Skogfond, tilskot til drift med taubane, hest o.a.	16
9.3.1	Skogfond	16
9.3.2	Andre avgrensingar	18
9.3.3	Tilskotssatsar (retteleiarnde)	18
9.3.4	Prioritering	19
9.3.5	Resultatkontroll	20
10	Ramme for perioden 2020-2024	20
10.1	Tilskotstrong for nærings- og miljøtiltak i skogbruket	20
10.2	SMIL- tilskotstrong i perioden	21
10.3	Drenering tilskotstrong i perioden	21
10.4	Investeringsmidlar til tiltak i beiteområde	21
11	Kommunal forvaltning av miljømidlane	22
11.1	Kven kan søkje og korleis?	22
11.1.1	SMIL	22
11.1.2	Drenering	22
11.1.3	Investeringsmidlar til tiltak i beiteområde	22
11.1.4	NMSK	22
11.2	Søknads -og arbeidsfristar for SMIL	23
11.3	Eigenandel	23
11.4	Prioritering for løyvingar, SMIL-søknader	23

SAMANDRAG

Landbruket er inne i ei tid med raske endringar. Sjølv om matproduksjonen framleis er den viktigaste oppgåva, vert det i dag også prioritert andre «produkt» frå landbruket. Det vert lagt stadig meir vekt på verdiar som kulturlandskap, miljø, rekreasjon og friluftsliv. Ei viktig oppgåve for å halde kulturlandskapet i hevd, vert å rekruttere til landbruket, stimulere til rasjonelle einingar i tradisjonelt landbruk for å halde oppe talet på husdyr og utvikle nye næringar knytt til gardsbruk og på den måten oppretthalde busetnaden i bygdene. I denne samanhengen vert kunnskap om verdiane knytt til landbruket sitt kulturlandskap, kulturminne og kulturmiljø viktige innsatsfaktorar.

Målsetnadane for miljøtiltaka:

- Ta vare på og utvikle verdiane i det opne kyst -og i fjordlandskapet. Legge til rette for friluftsliv, trivelege butilhøve og berekraftige arbeidsplassar, på dei mange små gardsbruka i Bremanger kommune.
- Ta vare på, og fremje natur -og kulturminne verdiane i landskapet med fokus på å formidle kunnskap om desse. Føre kulturarven vidare og på den måten skape identitet, tilknytning og bulyst.

Kommunane har dei siste åra hatt forvaltningsansvar og vedtaksmynde for tilskotsordningar knytt til tilskot til spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL-midlar), drenering og midlar til næring- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK-midlar). Frå og med 2020 har kommunane i tillegg fått tilsvarende ansvar for investeringsmidlar til tiltak i beiteområde, skogsveggar og tilskot til drift med taubane, hest o.a. Dette for å styrke det lokale sjølvstyret og gje kommunane betre høve til å sjå landbrukspolitik i samheng med andre lokale samfunnsoppgåver. Bremanger kommune si prioritering av midlar går fram av ein planstrategi som gjeld for fire år om gongen. Det første plandokumentet vart utarbeidd i 2004 med revidering i 2008, 2012 og 2017. No står revidering av strategiplanen atter ein gong for tur, og revidert utgåve skal vere vedteken i 2020. Som før vert tiltaksstrategien lagt til grunn når fylkesmannen skal fordele dei totale midlane mellom kommunane og ved utforming av det regionale miljøprogrammet. Ut i frå dei lokale utfordringane og dei rammene som er lagt i føreskriftene har Bremanger kommune, og dei landbrukspolitiske organisasjonane i kommunen, utarbeidd den strategiplanen som er presentert i dette dokumentet

2 INNLEIING OG BAKGRUNN

Stortingsmelding nr. 9 (2011-2012) "Landbruks -og matpolitikken" slår fast at sikker mat/matforsyning, landbruk over heile landet, auka verdiskaping og berekraftig landbruk er overordna målsetjingar for landbruks -og matpolitikken. Samstundes fører strukturutviklinga i jordbruket og auka tilgang på betre betalte arbeidsplassar til at den tradisjonelle småbruksproduksjonen vert redusert. Dette er ei utvikling vi ser særleg sterkt i Bremanger. Nasjonalt er det difor etablert nye strategiar i landbrukspolitikken for å utvikle alternative næringar med utgangspunkt i garden sine ressursar. Dette omfattar både økonomiske verkemiddel (Innovasjon Norge, miljømidlar) og ein målretta eigedoms -og ressursforvaltningspolitikk.

Kommunen har i dag avgjerdsmynde i dei aller fleste sakene etter jordlova, konsesjonslova og skogbrukslova. Vi har også forvaltingsansvar og vedtaksmynde for følgjande tilskotsordningar:

1. Tilskot til spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL). *Fastsett i 2004 (FOR-2004-02-04-448) og sist endra i 2016.*

<https://www.landbruksdirektoratet.no/no/miljo-og-okologisk/spesielle-miljotiltak/om-tilskudd-til-spesielle-miljotiltak-i-jordbruket>

2. Tilskot til drenering. *Fastsett i 2013 (FOR-2013-06-25-769) og endra i 2015.*

<https://www.landbruksdirektoratet.no/no/miljo-og-okologisk/drenering/om-tilskudd-til-drenering-av-jordbruksjord>

3. Investeringsmidlar til tiltak i beiteområde. *Fastsett i 2004(FOR-2004-02-04-447) og sist endra i 2019.*

<https://www.landbruksdirektoratet.no/no/miljo-og-okologisk/tiltak-i-beiteomrader/hvordan-soke>
<https://www.landbruksdirektoratet.no/no/miljo-og-okologisk/tiltak-i-beiteomrader/hvordan-soke/regelverk>

4. Tilskot til nærings -og miljøtiltak i skogbruket (NMSK). *Fastsett i 2003 (FOR-2013-02-04-206) og sist endra i 2020.*

<https://www.landbruksdirektoratet.no/no/eiendom-og-skog/om-skogbruk/regelverk>

Kommunal tildeling av tilskot til omtala tiltak skal skje i samsvar med kommunen sin strategiplan. Strategiplanen skal utarbeidast i samsvar med forskrift og i samarbeid med organisasjonane i landbruket. Tilskot til skogbruksplanlegging vert forvalta av Fylkesmannen etter ein fastsett plan.

Kommunane sine prioriteringar av midlane skal gå fram av fleirårige tiltaksstrategiar som kommunane utarbeider. Bremanger har tidlegare utarbeidd tiltaksstrategiar for perioden 2005 – 2008, 2009 – 2012, 2013-2016 og 2017-2020. Desse har vore grunnlag for Fylkesmannen si fordeling av midlane mellom kommunane, og for kommunen sine prioritering av midlane til ulike tiltak. Tiltaksstrategiane har òg vore eit viktig grunnlag for dei prioriteringane som er gjort i arbeidet med Regionale miljøprogram (RMP) i regi av Fylkesmannen.

3 SAKSGANG – HØYRING OG GODKJENNING

Arbeidet med revisjon og fornying av strategiplan er utført i samarbeid mellom sakshandsamarar i plan- og forvaltningsavdelinga. På grunn av den spesielle situasjonen knytt til coronaviruset våren 2020 har det ikkje vore møte med faglaga i samband med denne revisjonen av strategiplanen, men planen har lege ute til offentleg høyring og faglaga har fått særskilt varsel. Siste hand på verket er ei velsigning frå dei politiske organa i kommunen.

4 UTFORDRINGAR

4.1 JORDBRUK

Jordbrukslandskapet i Bremanger er prega av mange små eigedomar der livsgrunnlaget frå gammalt av var ein kombinasjon av landbruk og fiskeri. Gardsbruka strekkjer seg ofte frå sjøen opp mot ein felles utmarksgard med eigen gardfjøs og rett til beite i felles utmark. Heile landskapet er delt opp i ein mosaikk av små eigedomar. Dette gir eit kulturlandskap som er rikt på kulturminne og har spor etter eit aktivt husdyrhald gjennom fleire tusen år.

I deler av dette landskapet ser vi no tydelege teikn på at landskapet er i ferd med å gro att med einer, kratt og skog. Stadig fleire bruk går ut av drift og utmarksgjerder vert forsømt med tilbakevendande konfliktnivå mellom næringa og andre fastbuande.

Brenning av lyng, tradisjonell slått og beite med husdyr, er heilt avgjerande for å halde i hevd det opne, særmerkte kyst -og fjordlandskapet.

Statistikken for 2019 syner at jordbruksareal i drift var på 9 734 da mot 9 816 da i 2015. Av dei ca. 350 definerte landbrukseigedomane i Bremanger søkte 80 bruk om produksjonstilskot i 2020. Av storfe var det 110 mjølkekyr (3 fleire enn i 2015), 68 ammekyr (13 mindre enn i 2015) , 285 øvrige storfe (87 mindre enn i 2015). Det var i 2019 registrert 2250 sau over 1.år, ein nedgang på 3228 frå 2015.

4.2 SKOGBRUK

Kommunen har eit skogareal på 181 000 da med 740 00 da produktiv skog. Kommunen vart områdetaksert i 1991. Gjennom skogreisinga er det bygd opp ein kulturskog som saman med naturskogen har ein årleg tilvekst på 8.560 m³. Ståande kubikkmasse i 1991 er berekna til 313.000 m³ fordelt med 72.400m³ gran, 177.500 m³ fure og 63.000 m³ lauv. Det har opp gjennom åra vore relativt stor aktivitet på dei fleste områda i skogbruket. Vegbygging, hogst og kulturarbeid har vore på eit relativt høgt nivå.

Gjennomgåande lave tømmerprisar kombinert med god tilgang på alternativt arbeid, har redusert interessa for eigen innsats frå skogeigar. Skogsentreprenørar som AT skog eller andre vil i framtida utføre både hogst og skogkultur. Dei må ha større hogstkvantum for å komme til kommunen så her må skogeigarane samarbeide. Dei skattemessige vilkåra for bruk av skogfond er svært gode. Det ligg ei stor utfordring i å få aktiviteten i skogbruket opp til eit akseptabelt nivå.

5 MÅLSETJINGAR FOR BRUK AV MILJØTILSKOTA

- Ta vare på og utvikle verdiane i det opne kystlandskapet, legge til rette for friluftsliv og skape trivelege butilhøve og berekraftige arbeidsplassar på dei mange små gardsbruka i Bremanger kommune.
- Motivere til fellestiltak (utmarksgjerder) for å hindre konflikhtar mellom bruk i drift og andre fastbuande.
- Hindre attgroing ved å prioritere tiltak for rydding og restaurering av kulturmark
- Motivere til å ta vare på bygningar med stor lokalhistorisk verdi.
- Hindre ureining av vassdrag og såleis tryggje vassmiljøet og ta vare på den dyrka jorda.
- Stimulere til forbygging av erosjonsutsette elvekantar.

- Stimulere til drenering av vassjuk jord.
- Stimulere til investeringar for tiltak i beiteområde
- Auke aktivitet i det tradisjonelle skogbruket med vekt på betre utnytting av ståande skogressursar, høgare innsats for kvalitetsproduksjon og auka CO₂-binding.

6 STRATEGIAR FOR SPESIELLE MILJØTILTAK I JORDBRUKET

Kvaliteten på det arbeidet som vert utført med støtte i SMIL-ordninga, skal sikrast gjennom god fagleg planlegging og dokumentasjon av dei verdiane og tiltaka det vert søkt om støtte til.

6.1 OMRÅDETILTAK

Planlegging- og tilretteleggingstiltak skal stimulerast og prioriterast. Formålet med slike prosjekt er å planleggje og legge forholda til rette for større tiltak innafor målsetjinga til SMIL-ordninga. Invitere dei ulike organisasjonane i bygdene til å sjå på sitt miljø/landskap og planlegge korleis dei kan ta vare på, forbetre og utvikle verdiane i kulturlandskapet.

Tilskotsprosent: Inntil 70%

6.2 GJERDEHALD OG RYDDING AV BEITE

Tiltaket må vere grunngjeve ut i frå oppgåva med å ta vare på det biologiske mangfaldet, for å halde gamal kulturmark i hevd, eller som ein del av meir spesielle skjøtselstiltak.

- Tiltak der oppsetjing av gjerde er ein del av eit områdetiltak eller eit fellestiltak.
- Tiltak som går på å setje opp gjerde og rydde i tidlegare beitefelt, for så å nytte feltet til beite
- Tiltak for å restaurere gjerde med pålar av stein, restaurering av steingard eller andre type av gjerde med lang tradisjon i Bremanger.
- Fellestiltak vert prioritert.

Tilskotsprosent: Fellestiltak inntil 70 %, enkelttiltak inntil 50 %

6.3 SKJØTSEL AV KYSTLYNGHEI

Tiltak som går på tradisjonell skjøtsel og sviing av lyngmark for å halde på det opne landskapet og auke kvaliteten på beite. Dette er areal som etter sviing ikkje skal ha tilført verken kalk eller gjødsel av noko slag.

Noreg har eit spesielt ansvar for å ta vare på den europeiske kystlyngheia og Bremanger kommune ynskjer å bidra med sitt.

Dette tiltaket gjeld først og fremst dei bruka/lag, som ikkje får støtte til liknande tiltak innafør regionalt miljøprogram (RMP).

Fellestiltak vert prioritert.

Tilskotsprosent: Fellestiltak inntil 70 %, enkelttiltak inntil 50 %

6.4 UREINING

Tiltak som hindrar forureining frå landbruket. Dette gjeld først og fremst tiltak mot forureining av vassdrag for å trygge vassmiljø.

Tilskotsprosent: Inntil 30%

6.5 EROSJON, ELVEFORBYGGING

Elveførebyggjande tiltak for å hindre erosjon på flaumutsette elvestrekningar.

Tilskotsprosent: Inntil 30%

6.6 GAMLE FERDSELSÅRAR

Tiltak for å rydde og reparere gamle ferdselsårar slik at ein kan ta dei i bruk som tursti og formidle kunnskap om det landskapet vegen ligg i.

Fellestiltak vert prioritert.

Tilskotsprosent: Inntil 30%

6.7 KULTURMINNE

- Tiltak som går på å gjere kulturminne og kulturmiljø i landbruket meir tilgjengeleg for ålmenta, for å på den måten auke forståing for ei aktiv landbruksdrift i framtida. Det gjeld for dei tiltaka som ikkje kjem innunder RMP –

ordninga (t.d. rydding kring freda gravrøyser)

- Tiltak som tek vare på gamle oppmura elvefar og andre hydrotekniske anlegg med kulturhistorisk verdi. Opning av lukka grøfter og reparasjon av opne grøfter. Hindre uønskt forsumping i kulturlandskapet.
- Reperasjon av steingardar og bakkemurar.

Tilskotsprosent: Inntil 50%

6.8 KULTURMILJØ

Restaurering av hus, sjøhusmiljø, jordkjellar, smie, o.l., med stor lokal/regional verdi.

Fellestiltak vert prioritert.

Tilskotsprosent: Inntil 30%

7 DRENERING

God drenering er avgjerande for å kunne auke matproduksjonen i åra som kjem. Det er også eit viktig ledd i å tilpasse jordbruket til eit endra klima med meir nedbør. God drenering reduserer faren for erosjon frå jordbruksareala og bidreg på den måten til god vasskvalitet og eit godt vassmiljø. Godt drenert jord slepp dessutan ut mindre lystgass enn vassmetta jord.

Tilskot kan gjevast til drenering av tidlegare grøfta jordbruksareal.

Tilskot til drenering av jordbruksjord, avgrensa til systematisk grøfting, profilering og omgraving utgjør 2 000 kroner per dekar. Ved anna grøfting kan det gjevast 30 kroner per løpemeter grøft avgrensa til maks 2 000 kroner per dekar.

8 TILSKOT TIL TILTAK I BEITEOMRÅDE

Formålet med tilskotet er å legge til rette for best mogleg utnytting av beite i utmark, redusere tap av dyr på utmarksbeite og fremje fellestiltak i beiteområda.

Generelt kan det gjevast tilskot til alle typar tiltak som fremjar beiting i eit område, men i hovudsak skal tiltaka vere stasjonære. Døme på aktuelle tiltak:

- Sanke- og skiljeanlegg
- Bruer dimensjonert for dyr og folk
- Sperregjerder for å sikre at dyr ikkje kjem over i farleg område
- Gjetarhytter/ sankehytter
- Elektronisk overvakingsutstyr

Tilskotsprosent: Inntil 50%

8.1 PRIORITERINGAR FOR 2020 OG ÅRA FRAMOVER

- Faste installasjonar og kostnadskrevjande investeringar
- Investeringar i teknologi knytt til beitebruk

9 STRATEGIAR FOR NÆRINGS- OG MILJØTILTAK I SKOGBRUKET

Frå 01.01.2020 er det kommunane som har løyvingfullmakta for tilskot til alle skogbrukstiltaka etter «Forskrift om tilskot til nærings- og miljøtiltak i skogbruket» (NMSK-forskrifta). Fylkesmannen fordeler rammer til kommunane for dei statlege tilskotsordningane som omfattast av forskrifta. Tilskot kan gjevast til skogeigarar som har meir enn 10 da produktiv skog. Ved samarbeidstiltak kan dette fråvikast.

9.1 TILSKOT TIL SKOGKULTUR

Fylkesmannen tildeler rammeløyvingar til kommunane med bakgrunn i aktivitet og prognosar frå kommunen og tildelt fylkesramme.

Skogbrukslova pålegg skogeigar å sørge for tilfredsstillande forynging etter hogst, og sjå til at det er samanheng mellom hogstform og metode for forynging. Nødvendige tiltak for å leggje til rette for forynging skal setjast i gang innan 3 år etter at hogsten er skjedd.

I følgje berekraftforskrifta er tilfredsstillande forynging planting av same eller høgare produserande treslag enn det som er hogd.

Tilskot til forynging av skog og ungskogpleie er eit av dei viktige verkemidlane for å sikre framtidig skogproduksjon. På fylkesnivå vert berre halvparten av avverkingsarealet forynga etter hogst. Dette er ikkje tilfredsstillande og langt frå berekraftig. Vi vil difor prioritere oppfølging av forynging i form av auka kontroll so vel som kunnskapsspreiing og rådgjeving.

9.1.1 TILSKOTSSATSAR

Tilskot til skogkultur har tidlegare år variert mellom 30 - 70 % i vestlandsfylka, medan gjennomsnittleg tilskotssats for heile landet har vore under 20%. Orsaka til historisk sær høge prosentssatsar på Vestlandet har samanheng med skogreisningstida og at skogeigarane ikkje hadde skogfond. I dag vert skogen hogd slik som i andre område av Noreg og skogeigarane sett av skogfond til naudsynte investeringstiltak.

Tilskotssatsen til skogkultur er 60 %.

Skogkulturtiltak i område der skogeigarane samarbeider på tvers av eigedomsgrensene har mange fordelar og skal ha 5 prosentpoeng høgare tilskotssatsar.

9.1.2 SUPPLERINGSPLANTING

Ved suppleringsplanting vert det gjeve eit sentralt tilskot på 60% for kostnaden av inntil 50 planter per dekar med krav om at plantetalet etter supplering tilfredsstillar det fastsette minimumstal per dekar. Sjå tabellen nedanfor.

9.1.3 TILSKOT TIL TETTARE PLANTING

Ved nyplanting vert det gjeve eit sentralt tilskot på 80 % for kostnaden av inntil 50 planter ekstra per dekar. Sjå tabellen under.

Bonitet	Minimum plantetal per dekar etter supplering	Intervall for plantetal som utløyser tilskot for tettare planting
26	220	220 - 270
23	220	220 - 270
20	200	200 - 250
17	180	180 - 230
14	160	160 - 210
11	130	130 - 180

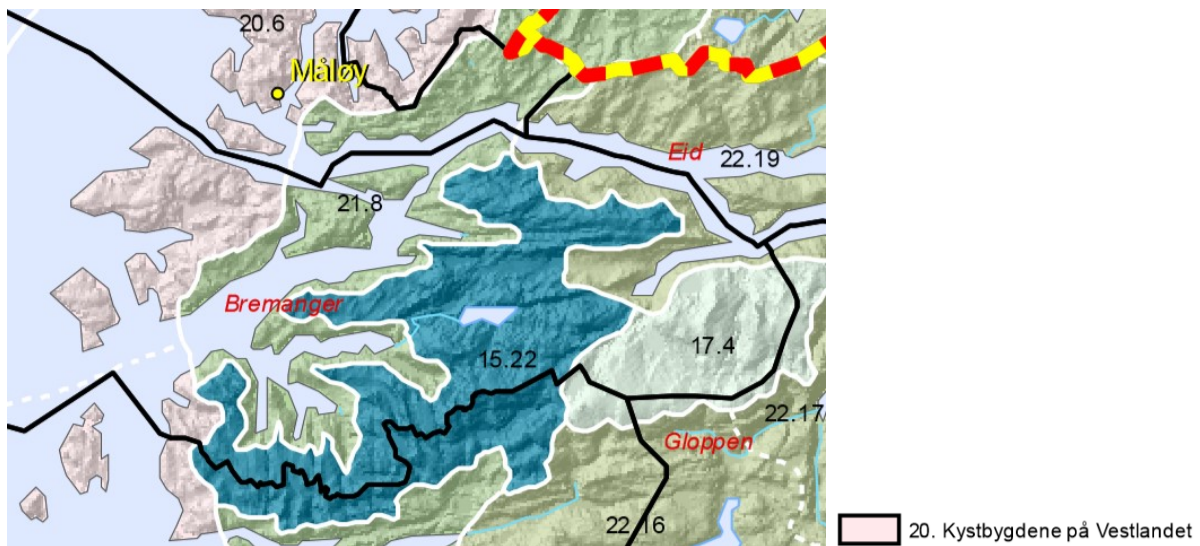
9.1.4 FORSØMT UNGSKOGPLEIE

Det aller meste av tilskotet går i dag til planting og på fylkesnivå har berre 2% av tilskotet dei siste tre åra gått til ungsogpleie. Ungskogpleie er ei naudsynt investering for å auke tilvekst, kvalitet og ikkje minst stormstabilitet.

Tilskotssatsen til ungsogpleie er 60 %.

9.1.4.1 KOMMUNAR I LANDSKAPSREGION 20 – KYSTBYGDENE PÅ VESTLANDET

Ein del areal langs kysten og på øyane ut i havgapet er ikkje eigna for skogproduksjon. Her er det samfunns- og miljømessig ønskjeleg å oppretthalde den opphavelige naturen eller tilbakeføre naturen så langt som mogeleg. Også økonomisk er desse områda uaktuelle for skogproduksjon. Landskapsregion 20 (NIBIO) har mykje av naturtypen kystlynghei som vi skal ta vare på. Spesielt i desse områda er det ikkje ønskjeleg med aktivt skogbruk og skogplanting.

Utdrag av kart som viser landskapsregionar (NIJOS).

I Bremanger kommune ligg Botnane-område, Frøya og vestleg del av Bremangerlandet i landskapsregion 20 (LR-20).

Mykje av tidlegare treplanting i LR-20 var motivert ut frå leplanting og brensel, ikkje kvalitetsproduksjon av tømmer. I dag er kanskje vurderingane annleis og det kan vere fornuftig å fjerne slike trekker og klynger utan å plante ny skog. Men det finst også døme på skogsbestand i LR-20 som har gjeve gode resultat og der det ikkje har vore konflikhtar med kystlandskapet og naturtypen kystlynghei.

Kommunane skal som hovudregel ikkje tilrå aktiv skogproduksjon og gje NMSK-tilskot i Landskapsregion 20, kystbygdene på Vestlandet.

Foryngingsplikta bør vurderast med vekt på omsynet til kystlandskapet og særleg naturtypen kystlynghei.

I område der det har vore drive kommersiell skogbruksdrift kan det likevel gjevast NMSK-tilskot, etter ei vurdering av omsynet til kystlandskapet og kystlyngheiane.

9.2 TILSKOT TIL BYGGING OG OMBYGGING AV SKOGSVEGAR

I NMSK-forskrifta står det: «Det kan gis tilskudd til bygging av nye eller ombygging av eksisterende skogsveier når dette bidrar til helhetsløsninger som gir grunnlag for utnyttelse av skog- og utmarksressursene.»

Vidare står det at vegen skal vere godkjend etter forskrift om planlegging og bygging av landbruksvegar eller plan- og bygningslova.

Før anleggsarbeidet vert starta skal det utarbeidast ein byggjeplan godkjend av kommunen. På baksida av tilskotssøknadsskjemaet står det kva byggjeplanen skal innehalde.

Det er eit krav at vegen vert halden ved like i same standarden han vart bygd.

9.2.1 VEGSTANDARD

Vegen må ha ein standard som er tilfredsstillande for den aktuelle bruken og skal byggjast i samsvar med gjeldande normalar for landbruksvegar. Vegstandarden må avpassast skogen og det aktuelle området. Større veganlegg bør vere planlagd av ein godkjend vegplanleggar. Veglinja skal vera stukken i marka og godkjent av kommunen; jamfør landbruksvegforskrifta. På grunn av skilnaden i kostnad og geometri må traktorveg klasse 7 vurderast opp mot bilveg, særleg når areala med planta gran som vert løyst ut er under 100 dekar, når det er aktuelt med vegklasse 5 og når offentleg tilkomstveg ikkje er open for vogntog. Vegen skal byggjast etter den godkjende veglina, og anlegget skal føra fram til det punkt som er oppgjeve i søknaden.

Dersom offentleg tilslutningsveg ikkje held standard for vogntog (12,4 eller 15 meter lengde) eller ikkje har tilstrekkeleg tillate aksellast (under 8 tonn), bør veglag, vegplanleggjar og kommunen som skogbruksstyresmakt arbeide for å skrive opp den offentlege vegen. Dersom dette ikkje vert gjort bør det aktuelle veganlegget prioriterast ned for tildeling av tilskot.

Større fellesanlegg skal prioriterast høgt. For slike prosjekt må det også skipast veglag. Fordeling av kostnadene for anlegget skal gå fram av underskreve søknadsskjema og det framtidige vedlikehaldet skal vera ordna ved skriftleg avtale før tilskot vert utbetalt.

Det skal normalt ikkje gjevast tilskot til vegklasse 8 og vegar med lågare standard.

9.2.2 PRIORITERING

Følgjande prioritering gjeld:

1. Vegar (nybygging eller ombygging) i samband med vindfallhogst
2. Større felles tilkomst-/hovudveganlegg med mykje hogstmoden skog og store produktive skogareal og vegar bygde som sams tiltak etter Jordskifteloven
3. Andre anlegg i tråd med hovudplan for skogsvegar
4. Bilvegar framfor traktorvegar

Traktorvegar i vegklasse 7 kan likevel vere tilkomstveg. Hugs lønsemd bilveg/traktorveg der det løysast ut under 100 dekar, som nemnd ovanfor.

Tilskotssatsar:

- Tilskot til sekundærvegar/traktorvegar bør ligge i intervallet 25 – 45 %.
- Tilskot til bilvegar og tilkomstvegar bør ligge i intervallet 30 – 60 % . Vegklasse 5 bør nedprioriterast.

Anlegg der det er brukt godkjend vegplanleggar kan få høgare tilskot med

- Detaljplanlegging +4 prosentpoeng
- Utarbeiding av anbod +3 prosentpoeng
- Oppfølging av anlegget under bygging +3 prosentpoeng

Skogsvegar i veg klasse 2 til 7 kan for vegens dekningsområde få tilskot med inntil kr 7 000 per dekar for areal i hkl 2 – 4 som er tilplanta med gran, og inntil kr 160,- per m³ gran og furuskog i hkl 5. For lauv inntil kr 100,- per m³ i hkl 5. Vegar som løyser mykje lauvskog og lite annan skog skal likevel prioriterast ned.

Bruk av skogfond med skattefordel må nyttast so langt det er råd. Det betyr at bygging av større veganlegg bør løyse ut monaleg med hogstmoden skog dei fem første åra etter bygging.

Dersom planen for eit veganlegg må endrast av omsyn til naturmiljø og friluftsliv, skal eventuelle meirkostnader som skuldast dette gå inn i tilskotsgrunnlaget. og det kan kompensertast med ein noko høgare tilskotssats.

Overordna vegplanlegging og motiverande arbeid er vesentleg for å få til rasjonelle og lønsamme veganlegg. Kommunane kan yte tilskot til overordna vegplanlegging og det er ein fordel at dette vert samordna på regionnivå. Fylkesmannen samordnar dette.

9.2.3 VILKÅR FOR TILSKOT

Tilskotet vert gjeve med vilkår om at vegen vert vedlikehalden i den standard den er bygd. Vedlikehaldsavtale skal vera underskriven av grunneigarane før tilskot vert utbetalt.

Det vert utført vedlikehaldskontroll på vegar som er mellom 10 og 20 år gamle. Fylkesmannen gjennomfører kontrollane i lag med kommunane.

Det skal settast vilkår om nyplanting av gran på skogsmark som eignar seg for granplanting tilsvarande 1 dekar per 5 000 kr gjeve i tilskot. Tilsvarande er det eit vilkår at hogst av gran i vegens dekningsområde skal plantast att med gran. Skogfaglege vurderingar kan likevel vege mot dette. Areala skal vere kartfesta på den einskilde eigedom før tilskot blir løyvd.

Søknad skal skje på eige søknadsskjema og sendast til kommunen saman med kartgrunnlag.

Kostnadane for vegen skal vere kjent før ein søker om tilskot. Anbod eller fast pris er vanleg. Løyve til avkøyring frå offentleg veg skal vere gjeve før det vert søkt om tilskot.

Det skal førast rekneskap for vegaanlegget med utgifter utan mva. Utgiftene i rekneskapen skal vere dokumentert med fakturaer eller timelister ved eigeninnsats. Grunnlag for utbetaling av tilskot er rekneskapssamandrag.

Organisasjonsnummer og bankkontonummer til den som tilskotet skal betalast ut til må førast på skjemaet.

9.2.4 RESULTATKONTROLL

Kommunen har ansvaret for gjennomføring av kontroll og minst kvar tiande av dei godkjende søknadene skal følgjast opp med synfaring. Dei som søker om tilskot er forplikta til å frigi opplysningar og akseptere dei kontrolltiltak som skogbruksmynda bestemmer. Fylkesmannen og kommunen kan kontrollere at driftsområde er kvalifisert for tilskot og at drifta er gjennomført i samsvar med vilkåra i retningslinene og vedtaket om tilskot.

9.3 SKOGFOND, TILSKOT TIL DRIFT MED TAUBANE, HEST O.A.

9.3.1 SKOGFOND

Skogfondordninga er ein viktig finansieringskjelde for blant anna skogkultur og skogsveginvesteringar. Ordninga med skaffefordel er særst lønsam for skogeigaren og bør nyttast i større grad. I samband med planlegging av hogst vil det framover vere særst viktig å avsetje tilstrekkeleg skogfond. Lågaste sats (4 %) er ikkje tilstrekkeleg til å finansiere framtidig skogkulturbehov – planting og ungsogopleie. For å finansiere eigendelen av forynginga og ungsogopleie må det settast av 15 %.

Tømmerkjøparane er for dårlege til å informere om bruk av skogfond. Dette medfører at skogeigarane taper pengar. Dette gjeld særleg skogeigarane som har hatt skogsveginvesteringar.

Etter skogsvegbygginga har skogeigarane mykje udekka investeringar. Pga. mangelfull informasjon frå tømmerkjøpar blir skogfondsprosenten ofte sett lågt. Skogeigar får då ikkje utnytta skattefordelen veginvesteringa gir.

Ved hjelp av skogfond med skattefordel blir gode investeringar ekstra gode. Løpetida for udekka investeringar ved bygging av skogsvegar er i forskrifta sett til totalt fem år.

Kommunen, fylkesmannen og tømmerkjøparane må samarbeide om å rettleie skogeigarane til å sette av nok skogfond i tråd med framtidig investeringsbehov

I NMSK-forskrifta står det: «Det kan gis tilskudd til utdrift av skogsvirke med taubane, hest o.a.

Tilskudd kan bare gis der det er foretatt registrering av miljøkvaliteter i området. I områder der det ikke er foretatt ordinære miljøregistreringer, skal det stilles krav om gjennomføring av de føre-var-tiltak som er nedfelt i Levende Skogs standarder.»

I følge landsskogtakseringa står 30% av den planta granskogen i Vestland fylke i taubaneterreng. Det er liten konkurranse med annan arealbruk på dei bratte areala og dei eignar seg godt til skogbruk. Taubanedrift er ein viktig driftsform for oss som vi er opptekne av at det vert støtta opp om. Det er særst viktig at dei få aktørane vi har ein økonomi som set dei i stand til å utvikle metodar og utstyr i takt med teknologisk utvikling.

Tilskot til drift i vanskeleg terreng skal berre gjevast når drifta blir gjennomført i hogstmoden skog og på ein slik måte at det blir teke omsyn til skogens funksjonar i forhold til biologisk mangfald, landskapsverdiar, kulturminneverdiar og friluftsliv. Tilskot kan berre gjevast der det er gjennomført registrering av miljøkvalitetar (MiS) i området.

Det er eit vilkår at det etter hogst av gran skal plantast att med gran. Skogfaglege vurderingar kan likevel vege mot dette.

Søkjer må dokumentere alder på skogen (t.d. kopi av skogbruksplandata, borrhøve eller tal årringar) i søknad om tilskot, før handsaming. Det skal takast prøver i ulike deler av hogstfeltet. Lågaste alder for å gje tilskot:

Bonitet	Lågaste totalalder	Tillegg til alder målt i brysthøgde
G26 og betre	55 år	+ 10 år
G23	60 år	+ 12 år
G20	70 år	+ 13 år
G17	80 år	+ 14 år
G 14	90 år	+ 16 år

9.3.2 ANDRE AVGRENSINGAR

Det kan berre utbetalast tilskot når drifta blir gjennomført utan særleg skade på spesielle miljøverdiar i området.

Det skal ikkje gjevast tilskot:

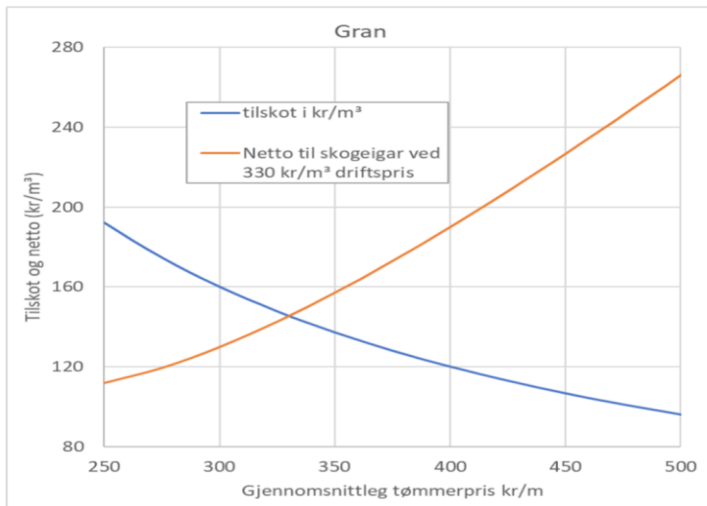
- dersom skogsdrifta kan motverka utbygging av eit rasjonelt vegnett innan eit naturleg avgrensa driftsområde
- til område som skal brukast til andre føremål enn landbruksproduksjon.

9.3.3 TILSKOTSSATSAR (RETTLEIANDE)

Tilskotssatsen til Taubanedrift har ikkje vore vurdert på svært mange år. Med gjeldande tømmerpris/driftsprisar bør tilskotet på grandrifter ligge på kr 140/m³. For å betre matche den volatile tømmermarknaden er det tilrådd ei variabel tilskotsordning som i større grad kan gjere gjennomføring av skogsdriftene føreseielege for skogeigarar og entreprenør, når tømmerprisane endrar seg. Tilskot, kr per m³ :

	Tilskot, kr per m ³ :
Gran: variabelt tilskot på	$\frac{48\ 000}{\text{gjennomsnittleg virkespris}}$
Furu og lauv: variabelt tilskot på	$\frac{56\ 000}{\text{gjennomsnittleg virkespris}}$
Hestedrifter og løypestreng:	150

Til dømes var gjennomsnittsprisen på grantømmer for 3 kvartal 2019 kr 345,- per m³, dersom dette gjaldt for ei enkelt drift ville det bli 48 000 delt på 345 = kr 139 i tilskot per m³.

Tilskotet kan altså tilpassast den einiskilde drifta ved å sjå på gjennomsnittsverdien for virket etter at drifta er ferdig.

Det vert også gjeve eit tillegg på kr 20,- per m³ til taubanedrifter der tømmeret vert kjørt fram med lastetraktor. Slikt tilleggstilskot skal ikkje gjevast dersom det etter ei totalvurdering av skogsvegplanar i området er lønsamt å bygge bilveg fram til standplass og eventuelt vidare oppover/ innover i området.

9.3.4 PRIORITERING

Hogst av stormfelt skog skal prioriterast

Søknad om tilskot skal skje på fastsett søknadsskjema før drifta vert sett i gang. Utfylt skjema, kart, dokumentasjon på alder og underskrift av skogeigar sendast kommunen seinast seks – 6 – veker før planlagd oppstart av drifta.

Følgjande skal leggjast ved søknad om tilskot:

- Dokumentasjon på at det er gjennomført miljøregistreringar i skog (MIS). I område utan MIS-registreringar dokumentasjon på at det er gjennomført føre-var-tiltak i tråd med Levande Skog sine standardarar.
- Detaljkart 1: 5000 som viser hogstområdet, miljøregistreringar og alle skogsvegar (bil- og traktorvegar), eventuelt kart direkte ført inn i ØKS

I kommunen sitt vedtak skal naturmangfaldslova sine prinsipp om offentleg mynde (§7) innarbeidast og legge til grunn for avgjerla om tilskot

Oppmoding om utbetaling av tilskot skjer på kopi av søknadsskjemaet som følgde søknaden, med ny påteikning av reelt hogd volum, i tillegg evt. kart og kopi av målenota.

Om tilskotet skal utbetalast til andre enn skogeigar, må dette merkast på søknadsskjemaet og organisasjonsnummer og bankkontonummer til den som tilskotet skal betalast ut til MÅ påførast skjemaet.

Tilsegn om tilskot vert gjeve med kort arbeidsfrist, slik at midlane kan nyttast til andre drifter dersom drifta av ein eller annan grunn ikkje kjem i gang. Tilskotet vert trekt inn utan nærare varsel etter tre månader dersom det ikkje er gjeve varsel om at drifta vert forseinka.

9.3.5 RESULTATKONTROLL

Kommunen har ansvaret for gjennomføring av kontroll og minst kvar tiande av dei godkjende søknadene skal følgjast opp med synfaring. Dei som søker om tilskot er forplikta til å frigi opplysningar og akseptere dei kontrolltiltak som skogbruksmynda bestemmer.

Fylkesmannen og kommunen kan kontrollere at driftsområde er kvalifisert for tilskot og at drifta er gjennomført i samsvar med vilkåra i retningslinene og vedtaket om tilskot.

10 RAMME FOR PERIODEN 2020-2024

10.1 TILSKOTTRONG FOR NÆRINGS- OG MILJØTILTAK I SKOGBRUKET

Det er vanskeleg å vurdere den årlege trongen for tilskot til dei ulike. På grunn av relativt liten aktivitet dei siste åra er det eit etterslep spesielt på skogkultur som vi bør satse på å hente inn noko av. Det gjeld også interessa for bygging av skogsveg. Vi ventar ein auke i skogkultur på grunn av auka hogst.

Tiltak	Tal saker	Kostnad	Tilskot % av godkj. kost.
Taubane og hest			100 %
Skogsveg			60 % - 30 %
Skogkultur		90 000	50 %
Sum		90 000	

10.2 SMIL- TILSKOTSTRONG I PERIODEN

Tiltak	Tal saker	Kostnad	Tilskot	Tilskot %
Områdetiltak	1		100 000	70 %
Gjerde/rydding av beite. Felles/enkelttiltak	25	600 000	300 000	70/50 %
Skjøtsel av kystlynghei. Felles/enkelttiltak	3	300 000	150 000	70/50 %
Ureining	4	400 000	60 000	30 %
Erosjon/elveforbygging	4	400 000	120 000	30 %
Gamle ferdselsårer	4	200 000	60 000	30 %
Kulturminne/ -miljø	3	300 000	90 000	30 %
Sum	44	2 200 000	920 000	

10.3 DRENERING TILSKOTSTRONG I PERIODEN

Tiltak	Tal saker	Kostnad	Tilskot	Sats
Drenering	6	200 000	80 000	2 000/da

10.4 INVESTERINGSMIDLAR TIL TILTAK I BEITEOMRÅDE

Tiltak	Tal saker	Kostnad	Tilskot	Tilskot %
Investeringar i beiteområde	6	160 000	80 000	50 %

11 KOMMUNAL FORVALTNING AV MILJØMIDLANE

11.1 KVEN KAN SØKJE OG KORLEIS?

11.1.1 SMIL

«Tilskudd kan innvilges foretak som oppfyller vilkårene i forskrift 19. desember 2014 nr. 1817 om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket § 2 og § 3 eller § 4. Det må foreligge tillatelse fra landbrukseiendommens eier til gjennomføring av prosjekt eller tiltak som nevnt i denne forskriftens § 4 og § 5. Tilskudd kan også innvilges eier av landbrukseiendom dersom det foregår en produksjon på landbrukseiendommen som oppfylle vilkårene for tilskudd etter forskrift 19. desember 2014 nr. 1817 om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket».

Søklarane må ha gjødslingsplan og sprøytejournal, og dessutan kart over alt eigd og leigd areal. Gjeldt areal som føretaket disponerer til ei kvar tid.

Kulturminne, områder som er viktige for biologisk mangfald, areal med risiko for tap av jord og næringsstoffer og andre forhold av miljømessig betydning skal vere kartfesta og beskrive.

11.1.2 DRENERING

«Foretak som eier eller leier jordbruksareal som tidlegare er grøftet, kan søke om tilskudd til drenering. Det kan også gis tilskudd til eier av jordbruksareal som leies ut. For planerte arealer kan det i tillegg gis tilskudd til arealer som ikke tidlegare er grøftet».

11.1.3 TILSKOT TIL TILTAK I BEITEOMRÅDE

«Tilskudd etter denne forskriften kan gis til lag eller foreningar (beitelag, grunneierlag, radiobjellelag) som er registrert i enhetsregisteret, som driver næringsmessig beitedrift og som iverksetter investeringstiltak og/eller planleggings- og tilretteleggingsprosjekt i beiteområder».

11.1.4 NMSK

Alle med skogeigedom som er større enn 10 da produktivt areal kan søkje tilskot. Det kan gjerast unnatak for mindre eigedomar dersom ein søker om fellestiltak saman med andre søknadsberettiga.

Søknadsfrist: 1. juni og 1. oktober.

Der det ligg føre søknadsskjema, skal dette brukast.

11.2 SØKNADS -OG ARBEIDSRISTAR FOR SMIL, DRENERING OG TILSKOT TIL TILTAK I BEITEOMRÅDE.

Ein kan i prinsippet søkje om SMIL-midlar heile året, men for å kunne behandle ei prioriteringsliste, vert det utlyst fast søknadsfrist kvart år.

1. Søknadsfrist den 15.03.
2. Rådmannen gjer saksførebuing med framlegg til formannskapet.
3. Vedtak vert fatta av formannskapet i mai/juni kvart år.
4. Rapport til kommunestyret og Fylkesmannen innan 01.11 kvart år.

I vedtaksbrevet vert det sett opp ein arbeidsfrist på 3 år. Dersom noko uforutsett skjer, og brukaren har problem med å gjennomføre prosjektet innan fristen, kan ein søke om utsetting. Dette kan søkjast om utsetting to gongar. Dersom prosjektet ikkje vert gjennomført innan 5 år, vert midlane inndregne. Dei inndregne midlane kan nyttast til andre prosjekt i kommunen same året.

Søknad om midlar skal skrivast på godkjent søknadsskjema som ligg i Altinn. Den sendast inn via Altinn. Søknaden skal innehalde skildring av tiltaket med spesifisert kostnadsoverslag. Tiltaket skal synast på kart i høveleg målestokk. For bygningstiltak skal det følgje med målsette teikningar. Det skal følgje med foto av tiltaket/område. Vedlegga leggast inn ved søknaden i Altinn.

Sluttrapport skal innehalde ein enkel kostnadsoversikt, nokre ord om gjennomføring av prosjektet og billedokumentasjon.

Søknader om tiltak som er påbegynt vert ikkje handsama.

11.3 EIGENANDEL

Timepris for eige arbeid skal vere kr 300 pr. time.

11.4 PRIORITERING FOR LØYVINGAR, SMIL-SØKNADER

- Fellessøknader/områdetiltak får høgst prioritering.
- Dersom det er fleire søknadar enn det er midlar til, vil gode søknader frå bruk som sjeldan søker, eller ikkje har søkt, prioritert.
- Søknader frå bruk i etablering vert prioritert

- Ved istandsetjing av bygningar vil ein prioritere tiltak på bygg som ikkje har næringsmessig/økonomisk føremål. Bygningane må hå kulturhistorisk verdi og helst høyre til i eit bevaringsverdige kulturmiljø.
- Inndregne midlar skal prioriterast til tidlegare avslegne søknader som held krava til forskrifta.

Dersom det kjem inn mykje inndregne midlar tidleg på hausten vert det ny utlysing.